

Zunaj cerkve kažejo tudi odtis podkve turškega konja. Pripovedka pravi, da je Turek šel v Crngrob. Hotel je, da bi njegov konj zobal oves na crngrobskem oltarju in da bi pil iz cerkvenih kelihov. Marija pa je ošabneža kaznovala; preden je prišel do prižnice, se je vdrl v tla.

V prostorni lopi in v cerkvi, kjer prihajajo stebri na cerkveno steno, opaziš moški in ženski obraz in pasjo glavo. Ljudje hočejo vedeti, da je to glava tistega roparja, ki je v času, ko še ni bilo cerkve, bil strah in groza vsej okolici. Poleg njega sta njegova žena in njegov pes.

Čudovito močno je cerkveno zidovje. Kakor bi bilo sezidano za večnost.

Naravnost krasen je razgled po prostrani ravnini obširnega Sorškega polja. Koliko vasi, cerkvá, njiv in gozdov tja do ponosnih gorskih velikanov! Kdo bo vse to naštel in preštel!

V senci mogočnega zvonika pod orjaško podobo sv. Krištofa smo slednjič použili skromno kosilce, potem pa odšli v Staro Loko, ogledali si starološko cerkev, nato pa še kapucinsko, nunsko in mestno farno cerkev v Škofji Loki. Proti večeru smo se pa vrnili zopet domov.

Bili smo res trudni, zakaj mi smo hribovci. Ne čudite se! Hribovca bolj utruji gladka cesta kakor nerodna gorska steza. Vi, ki prebivate na ravnem Sorškem polju, kar vas je naseljenih po kranjskem in kamniškem svetu, zmajujete znabiti z glavami? Res je pa le, kar trdim. Vas utruji planina, nas utruji ravnina.

Prof. Fr. Pengov:

Sreča, vzcvela v snegu.

Kako ljubko-domače je bilo tisto življenje v dragah in doléh slovenskega pogorja na Koroškem! Visoke smreke so stale v tesni družbi druga ob drugi in dovoljevale le ob najsoparnejšem pol dnevu komaj, komaj solnčnemu pramenu, da je osrečil vedno vlažna mahovita tla z urnobežnim poljubom. Noben glas iz pokvarjenega, krivično-samogoltnega človeškega sveta ni prodril v to samoto; vse je bila sama narava; nikjer sledu o človeškem delu. Sive smreke, z dolgo lišajevo brado, so šumele noč in dan svojo mehko, otožno pesem: »Oh, naglo, naglo čas beži, v neskončno večnost zgine...« Pod njimi je žuborel studenček, čist kot idrijsko srebro, dol s skale in klical med umerjeno šustenje drevesnih vrhov vedro pesem o veseli mladosti in njenih upih za bodočnost.

Nad njim pa so prihajale in odhajale sapice, te večne popotnice, in jadrali oblaki na vetrnih krilih, in se igrajčkali solnčni žarki po dolgi svoji božji poti skozi vesmir.

Med vse te pisane glasove gozda pa so se oglašali še drugi, ki so prihajali od krilatih bogonadarjenih pevcev, bivajočih v naši grapi. Le-ti so živeli prav prijetno življenje in res niso imeli vzroka, da bi se pritoževali — pa se tudi niso. Čez dan so skakljali in prepevali, hrane so našli dovolj, in kadar so postale zvečer sence še gostejše in samota še bolj sama, tedaj so stisnili glavice pod perje in sanjarili o dogodkih svojega malega sveta, dokler se ni dvignil od tal nov somrak in niso naokrog zopet oživeli glasovi gozda.

Med prebivalci tokave je bil pa eden, ki je bil dečák prav posebne vrste. Imel je rdečo, tu in tam rumeno poprskano suknjico, ki ji je bilo videti, kot da jo je podedoval od starih, starih slovanskih dedov, ki so močno ljubili pisanobarvane kožuhe. Sicer je bila pa telesnost tega dečaka precej zatrepana in nerodna. Posebno na nogah ni bil videti kar nič trden — čemu bi bil sicer jemal, kadar je plezal po drevju, svoj kljun na pomoč? A ta njegov kljun — da, ravno on je bil višek posebnosti in nelepote. Druge ptice so vendar nosile svoj kljun lepo čedno in spodobno: gorenjó čeljust položeno na spodnjo; ta pa je polagal rajši obe čeljusti tako čudno drugo poleg druge, da sta moleli v svet kot dve kljuki. Tudi njegov valoviti polet ni bil ravno posebno eleganten, in njegova himna »Gep, gep, gip, gip, cek, cek, cek« najbrž tudi ne bi bila prejela prve pevske nagrade.

In res so se mu smejali drugi ptiči in še prav obilo. Posebno gospa sinica je bila, ki je našemu čudnemu znancu — mislimo namreč k r i v o - k l j u n a — napravila s svojim posmehom marsikako grenko urico. Gospa sinica je bila silno jezična in lahkoživa stvarca; na zunaj ji sicer nisi imel kaj očítati: bila je ličnega staska, lepo se ji je podala črna pečica na glavi — toda njen značaj! Oh, ta je bil pa hudoben in grd kakor značaj naroda, ki se ponaša s tujimi zmagami.

»Krumpež!« ga je nazivala mesto pravilno »krivokljun«. »Kako ste vendar neumni! Zakaj pa ne položite svojih čeljusti lepo skupaj? Kako pač jeste s tem svojim kljukastim nestvorom?«

Mesto da odgovori, potisne krivokljun luske smrekovega storža narazen in vzame brez truda iz njega zrnice, ki ga, četudi trdokorno, vendar dobrohotno ponudi sinici.

»Fej, da mi ponudíte kaj takega!« dé sinica. »Mislíte li, da bi mogla spraviti dol? Ne, jaz uživam samo pečenko od mušic in mravljinja jajca, oziroma bube, kvečjemu za prikuho še malo solatice od kurjih črevic. Glejte, ta prostaška hrana je druga reč, ki mi ni povšeči na vas.«

Gospa sinica je pokljukala po smrekovem deblu in poiskala hroščka, ki ga je tudi kmalu našla, potem pa nadaljevala v prevzetnem tonu: »Vaša obleka je obledela in po stari modi. Sploh vi ne spadate prav nič v naš napredni čas! Pojdite kam daleč proč ali dajte se pokopati! Ravno zdaj n. pr., v tem krasnem majniku, ko se oživlja ljubezen v grudih vsake ptice, ko stavimo gnezdeca in ustanavljamo družinice, ko nam pojó naši zaročenci posebne pesmi, uglasene prav za nas — pa trkate in plezaríte vi, stari godrnjač, mrzlo in brez vsakega zanimanja okoli po smrekah dan na dan

po stari navadi. Povejte mi vendar, vi stara čmerika, ali ne čutite v svojem starokopitnem srcu prav nobene ljubezni do lepotic svojega rodu?»

»Čemu me vedno imenujete starca?» odvrne krivokljun, »saj sem vendar pol leta mlajši od vas in rojen šele zadnjo zimo. In zakaj se zdaj ne ženim in ne napravljam gnezda? I no, vsako reč ob svojem času! Vi lahkoživci se pripravljate na ženitve, kadar se vam zljubi; jaz pa čakam, da pride moj čas. Meni je bolj pogodu, da obhajam ženitovanje pozimi, ko je razgrnjen po zemlji ličen, bel prt.«

»Zimsko ženitovanje! No, lepa hvala! Pa nikar si ne domišljajte, da dobite takrat kako nevesto! Pozimi iti k poroki, ha, ha, ha! Katera pametna ptičja gospa bo pa šla v mrzli zimi sedet na gnezdo? To je vendar — oprostite — grda brezobzirnost do ženskega spola in do vaše bodoče dece! Ti morajo vendar v zimskem mrazu zapasti smrti, ali pa morda pridejo na svet takoj v taki staromodni suknji, kakršno nosite vi — kaj?»

»Kaj vas briga moje družinske razmere!« zakliče krivokljun, zdaj že vznujan. »Jaz sem rojen pozimi, pa bodo tudi moji otroci to prenesli, in ženo že dobim — le nikar naj vas to ne skrbi! Seveda pa tako klepetuljo, kot ste vi, že v naprej odklanjam. Oprostite!«

Gospa sinica je hotela prav zlobno odgovoriti, a krivokljun je že dvignil krila in odletel v gostejšo sotesko. Od ondi je bilo čuti le še par nevoljnih vzdikov njegovih.

(Konec.)

Bistriška:

V mraku.

Bele, mehke zvezdice padajo z neba na zemljo. Bogati boršti sanjajo, zakrite poljane sanjajo, in Sava — zelena nevestica — sanja v svoji dremajoči pesmi.

Od neba do zemlje je en sam neizmerno velik bel oblak, ves poln mehkih, neslišnih sanj.

Hu! Mraz je tudi in zima škriplje s svojimi velikimi zobmi.

V sobici je polutema. Skozi zastrta okna sije večerna luč. Tiho se plazi — včasih zapleše na tleh srebrn metulj, pa v trenutku zopet izgine. Od peči sije rdeč žar, toplo bogastvo se usipa po stenah in tleh.

»Tesneje k meni sedi, otročiček!« Drobne ročice se oklepajo mojega pasu, in iz poluteme blesti dvoje globokih luči, dvoje svetlih žarkov — Doričine oči. Boječe se odpirajo mala usteca: »Moja gospodična, prosim, povejte mi kakšno povest!«

Z njenimi mehкими kodrčki se igrajo moji prsti in božajo okroglo glavico ljubljene punčke.